

Gabriela VÁŇOVÁ

Tělo a hřích. Jeden z obrazů ženy v mravokárné literatuře raného novověku

Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2009, 110 s.

Při vytváření genderových rolí ve společnosti raného novověku hrály důležitou roli mravokárné spisy, které lze považovat za druh preskriptivní literatury. Tyto spisy si jako heuristické východisko diplomové práce vybrala Gabriela Váňová. Záběr navíc zúžila, když se zaměřila pouze na spisy, které pranýřují ženské neřesti. Celkem tak pracovala se sedmi moralistními spisy, heuristickou základnu pak rozšířily ještě prameny právní, zejména zemské a městské zákoníky.

Gabriela Váňová si diplomovou práci rozdělila do tří kapitol. V první se pokusila zasadit téma do vývoje bádání o genderu v evropské i české historiografii. Bohužel jde spíše o výčet prací s genderovou či ženskou tematikou, v případě zahraniční literatury diplomantka zásadně pracuje pouze s tituly, které byly přeloženy do češtiny, což samozřejmě ne úplně logicky základnu teoretické literatury zužuje. Podobně schematicky působí i pojednání o české historiografii, i když zde už lze diplomantce přiznat určitý vyčerpávající přehled. Ve druhé části úvodní kapitoly Váňová představila prameny, se kterými pracovala. Považuji za přínosné, že se mravokárnou literaturu pokusila zařadit do vývoje písemnictví, což ji umožnilo uvažovat o jejím vlivu na každodenní praxi. Postupně jsou také představeny z formálního a obsahového hlediska jednotlivé misogynní spisy, se které tvořily heuristickou základnu její práce.

Druhá kapitola, založená téměř výhradně na práci s literaturou, se snaží najít původ negativního vnímání ženy v dějinách. V diachronní linii se diplomantka věnuje genderovým stereotypům, vnímání jednotlivých ženských stavů (panenství, manželství, vdovství) i právnímu kontextu 16. a první poloviny 17. století.

Práce s mravokárnými spisy byla zúročena ve třetí kapitole. Gabriela Váňová si jako pojící kategorie negativního přístupu k ženskému pohlaví zvolila tělo a hřích. S jejich pomocí pak odhaluje jednotlivé stereotypy vnímání ženy na přelomu 16. a 17. století. Postupně se věnuje projevům tělesného hříchu jako byla krása, oděv či ozdoby těla, dále přestupkům proti morálce v podobě cizoložství a smilstva. Závěrečná podkapitola poté představuje tanec jako jeden z atributů hříšného těla. Diplomantka se postupně snaží předestřít názory mravokárců,

ktelé tvoří linii jejího výkladu. I z toho důvodu je výsledkem určitá popisnost, v některých případech se Gabriela Váňová neubráníla přílišné obsahové (a někdy i stylistické) závislosti na pramenech, se kterými pracovala. Oceňuji, že si diplomantka uvědomuje další pramenná východiska v podobě trestně-právních a osobních pramenů, která by umožnila poznat každodenní praxi. Ta se však odehrávala v mantinelech kulturně a společensky definovaných generových rolí. I z toho důvodu práci chápu jako přínosnou pro další výzkum.

Po formální stránce se práce nevyznačuje přestupky proti historickému řemeslu. Na základě výše uvedeného ji doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnotit stupněm **velmi dobře**.

České Budějovice 10. června 2009

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pavel Král', with a long horizontal flourish extending to the right.

PhDr. Pavel Král, Ph.D.